

Självständigt arbete i fördjupningsämnet (Historia & Lärande)

15 högskolepoäng, grundnivå

Bortom läroböckerna: Förstärkning av historieundervisningen genom film

En översikt av forskning om film i historieundervisningen

Beyond textbooks: Enhancing History Education through Film

An overview of research concerning movies in teaching history

Caroline Nilsson

Elin A. Malinsdotter

Ämneslärarexamen, Inriktning årskurs 7-9
& Gymnasieskolan, 240-300hp
Självständigt arbete, Fördjupningsämnet, 15 hp
Datum för slutseminarium: 2024-01-09

Examinator: Julia Håkansson
Handledare: Ylva Grufstedt

Förord

Detta självständiga arbete på grundnivå har skrivits av Caroline Nilsson och Elin A. Malinsdotter. Nilsson läser ämneslärarprogrammet årskurs 7-9 och Malinsdotter läser ämneslärarprogrammet med inriktning på gymnasieskolan. Båda läser dessa program på Malmö Universitet. Ansvaret och arbetet är jämnt fördelat, de valda källorna fördelades mellan oss för att effektivisera processen. Sammanfattningarna har diskuterats och skrivprocessen av den akademiska texten har skett gemensamt.

Vi vill tacka vår handledare Ylva Grufstedt för den konstruktiva feedback och det stöd vi fått under arbetets gång. Tack!

Abstract

This project is about commercial history use with educational purpose, focused on film and whether it contributes to students' knowledge or can only be seen as an entertaining break in the regular education. This project focused on two types of films, featured films and documentaries. The work process started with an idea of the theme film and got more focused by searching on different keywords to find academic texts. The purpose of this academic text is mainly to investigate the different sides of film as a pedagogical tool, with focus on history education. What does the research say about what challenges exist in using feature films and documentaries in the classroom, as well as what solutions exist to the challenges? And What does the research say about the areas in which feature films and documentaries can be used to strengthen history teaching? are the two questions this overview answers. The method used for this project was a systematic search of different keywords and the project is based on previous research.

The results shows that there are challenging aspects that need to be considered when using film in the classroom, for example watching a film can be time consuming. However there are solutions to the majority of the challenges. Other than that there are advantages with using film as a pedagogical tool in the history classroom since films can be used to develop source criticism, historical consciousness and historical empathy. Even the motivation and engagement increases when the students watch films. This text concludes that films can be beneficial if used in the best possible way.

Keywords: Source criticism, documentaries, featured film, film, historical concioussnes, historical empathy, history education, motivation and engagement.

Innehållsförteckning

Förord	2
Abstract	3
Innehållsförteckning	4
Inledning	5
.....	6
Syfte och frågeställning	7
Metod och material	8
Resultat	10
Filmens utmaningar och lösningar på dessa.....	10
Det funktionella perspektivet.....	15
Historisk kunskap.....	15
Motivation och engagemang.....	19
Diskussion och slutsatser	21
Resultatdiskussion.....	21
Lärarprofessionen.....	23
Metoddiskussion.....	23
Vidare forskning.....	24
Referenslista	25

Inledning

Lärare måste ständigt hitta nya sätt för eleverna att känna sig engagerade och motiverade. Elever har olika inlärningsprocesser, vilket är viktigt att läraren tar hänsyn till och försöker arbeta för alla elevers bästa. I skolans värdegrund beskrivs att utbildningen ska ge lust att lära, vilket ska förstärkas.¹ Den moderna tekniken i samhället har skapat möjligheter för lärare att utvidga sina lärometoder. Ett tekniskt fenomen som kan användas i utbildningssyfte är film. Film kan användas för att göra inläring roligt för elever och därmed även engagera till vidare inläring. Filmanvändandet i klassrummet är dock inte enbart fördelaktigt, utan det finns även nackdelar och dessa bör lärare vara medvetna om vid filmanvändning. Filmer som historiebruk är kommersiellt bruk, vilket är en typ av säljande historia, eftersom film är vinstdrivet, vilket innebär att historieskrivning väljs ut och skapas i syfte att locka till konsumtion så att företagen som gör film kan gå med vinst.²

I kursplanen för historia för både årskurs 7-9 och gymnasiet, står det framskrivet att eleverna ska kunna värdera olika typer av källor, samt kunna dra slutsatser om dessa. Det står även att elever ska få möjlighet att utveckla sitt historiemedvetande.³ Historiemedvetande är ett begrepp med flera förklaringar. I denna undersökning beskrivs begreppet som förståelsen av det förflutna och hur det påverkar nuet, samt reflektion kring framtiden utifrån dåtid och nutid.⁴ Läroplanen tar även upp att undervisningen ska bidra till elevers förståelse för att varje tids människor måste bedömas utifrån samtidens villkor och värderingar, vilket går att relatera till historisk empati. Historisk empati är förmågan att kunna förstå människors val och ageranden utifrån de normer som existerade då.⁵ Ytterligare nämns det att elever ska få

¹ Skolverket, "Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet", *Skolverket*, senast uppdaterad 2022, hämtad 8 december 2023, <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>, 10, 12, 14

² Marianne Sjöland. "Historia i Magasin - en studie av tidsskriften Populär historias historieskrivning och av kommersiellt historiebruk". Forskarskolan i historia och historiedidaktik, Lunds universitet, (Licentiatavhandling, Lund: Lunds universitet, 2011), 12, 26 <https://lup.lub.lu.se/record/2970754>

³ Skolverket, "Historia", *Skolverket*, senast uppdaterad 2022, hämtad 10 december 2023 <https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=907561864%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DGRGRHIS01%26tos%3Dgr&sv.url=12.5dfee44715d35a5cdfa219f>; Skolverket, "Ämne-Historia", *Skolverket*, senast uppdaterad 2022, hämtad 14 december 2023, https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/amne?url=-996270488%2Fsyllabuscw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DHIS%26courseCode%3DHIS01b%26version%3D10%26tos%3Dgy&sv.url=12.5dfee44715d35a5cdfa92a3#anchor_HISHIS01b

⁴ Klas-Göran Karlsson, "Historia, historiedidaktik och historiekultur" i *Historien är närvarande - Historiedidaktik som teori och tillämpning*, red. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander (Lund; Studentlitteratur AB, 2014), 58

⁵ Skolverket, "Historia"; Skolverket, "Ämne-Historia"; Skolverket, "Kommentarmaterial till kursplanen i historia", Skolverket, senast uppdaterad 2017, hämtad 11 januari 2024, 6, <https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65ccc6/1553967531018/pdf3826.pdf>

kunskap om tidsperioder, händelser, individer och förändringsprocesser utifrån olika tolkningar och perspektiv.⁶ Film skulle kunna användas för att uppnå mål och kriterier ovan. Det nämns också att kunskaper ska läras in i olika former, till exempel digital form, vilket gör filmanvändning relevant i undervisningen.⁷

⁶ Skolverket, "Historia"; Skolverket, "Ämne-Historia"

⁷ Skolverket, "Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet", 7-8

Syfte och frågeställning

Syftet med undersökningen var att göra en utredning utifrån tidigare internationell forskning som kan relateras till den svenska läroplanen för både årskurs 7-9 och gymnasiet, om hur spelfilm och dokumentär kan användas som ett pedagogiskt verktyg i historieundervisningen. Filmen kommer med utmaningar och syftet är att reda ut vad dessa utmaningar kan vara, men även att undersöka om det finns lösningar eller idéer om hur lärare kan tänka kring dessa utmaningar. Undersökningen har också som syfte att ta reda på vilka områden filmen kan stärka historieundervisningen och relatera detta till de svenska styrdokumenterna, med fokus på historiemedvetande, historisk empati, källkritik och motivation. Precis som framskrivet i inledningen är området av relevans för undervisning eftersom undervisningen bör vara uppbyggd för att bidra till förståelse, samt intressera och motivera eleverna i deras lärandeprocess. Samtidigt finns det mål och kriterier i läroplanen som eleverna ska få möjlighet att uppfylla och om film skulle kunna vara ett sätt att bidra med dessa möjligheter, underlättar det om det finns forskning som kan stärka argumenten för att använda film i undervisningen. Vi har formulerat två frågeställningar till detta arbete.

- Frågeställning 1; Vad säger forskningen om vilka utmaningar som finns med att använda spelfilm och dokumentär i klassrummet, samt vilka lösningar som finns till utmaningarna?
- Frågeställning 2; Vad säger forskningen om inom vilka områden spelfilm och dokumentär kan användas för att stärka historieundervisningen?

Metod och material

Arbetet grundades på en systematisk sökning och sammanställning av tidigare forskning inom problemområdet. Den tidigare forskning som har sökts efter har varit vetenskapliga texter med temat pedagogiskt filmbruk, med fokus på spelfilm och dokumentärer. Sökningar begränsades till artiklar skrivna från år 1985 och framåt för att artiklarna skulle vara av nutida relevans och för att hålla sökresultaten på ett rimligt antal. Ytterligare är allt material granskat genom *peer review* och sökningarna gjordes via Malmö Universitets bibliotek, Orkanenbiblioteket, på databaserna SwePub, ERIC och Libsearch där bland annat EBSCO ingår. I denna text har vi valt att använda Oxfords referenssystem, utifrån Uppsala Universitets mall.

Eftersom den svenska forskningen inom film i undervisningen var bristande används internationell forskning för att ha tillräckligt med material för att besvara frågeställningen. Trots att internationell forskning används kan forskningen relateras till den svenska läroplanen. Relationen mellan den svenska läroplanen och forskningen har varit att vald forskning har lyft fram begrepp eller förmågor som skrivs fram i de svenska styrdokument. Historiemedvetande är ett begrepp som forskningen lyfter fram, begreppet finns även för både årskurs 7-9 och gymnasiet i den svenska läroplanen. Ett annat begrepp som forskningen beskriver är historisk empati, begreppet står inte i läroplanen, men delar av läroplanen kan tolkas till att relateras till begreppet, exempel på detta nämns i inledningen. Flera författare till forskningen diskuterar källkritik som ett arbetsområde kopplat till film. Att elever både i gymnasiet och högstadiet ska utveckla kunskaper om källkritik är något som lyfts upp i kursplanerna. Denna undersökning lyfter också upp utmaningar med filmanvändning som alla lärare kan bemöta oberoende på vilket land det handlar om. I inledningen lyfts det också fram att elever ska lära sig historiska händelser utifrån olika perspektiv och den valda forskningen lyfter fram film som ett sätt att lyfta fram ett perspektiv. Den valda forskningen tar också upp hur film kan engagera elever och intressera dem för ämnet, vilket den svenska skolans värdegrund lyfter fram genom att beskriva att elever ska ges lust att lära.

Det har varit viktigt att forskningen har varit på engelska eller svenska för att vi ska kunna tyda vad som står. Som tidigare nämnt är det internationell forskning som använts i detta arbete och de länder forskningen kommer från är USA, Norge, Australien, Grekland och Sverige. Det har inte funnits någon geografisk avgränsning, men som nämnt i föregående

stycke har det varit viktigt att kunna relatera forskningens innehåll till de svenska styrdokumenterna. Både engelska och svenska sökord användes för ett bredare sökresultat för att fler relevanta texter skulle bli synliga. Nedan i Tabell 1 finns listat använda sökord indelat i två kategorier; lärande och film

Lärande	Film
History Teaching	Movies
Learning History	Using film in the classroom
History Education	History documentary
Teaching history	Documentary
	Films

Tabell 1. Förteckning av sökord.

I arbetet finns inte alla sökresultat med, utan enbart de som ansågs vara av relevans. Arbeten var av relevans om de för det första hade en relevant titel, för det andra hade relevanta nyckelord, för det tredje hade relevant information i abstract och sammanfattning och slutligen om texten i sin helhet var relevant för att besvara valda frågeställningar. Som en sammanfattning om motiveringen till varför den valda forskningen varit relevant för denna undersökningen är att de innehåller information som besvarar frågeställningarna. Flera av texterna lyfter fram utmaningar med att använda film i historieundervisningen som är en del detta arbete undersöker. Samtidigt finns det texter som lyfter fram lösningar på utmaningar som forskningen har lyft fram, vilket gjort att texterna blivit relevanta och intressant för arbetet. Den valda forskningen har också lyft fram vilka förmågor (historiemedvetande, historisk empati och källkritik) filmen kan bidra med som kan relateras till de svenska styrdokumenterna, vilket blev relevant för undersökningen eftersom frågeställning två handlar om detta. Texterna som valts har varit möjliga att relatera till de svenska styrdokumenterna, vilket är en del av syftet i denna undersökning.

Resultat

Resultaten har skrivits utifrån två perspektiv: Filmens utmaningar och lösningar på utmaningarna och det funktionella med filmanvändning. Filmens utmaningar och lösningar är det första perspektivet som presenteras i resultatet och kopplas till frågeställning ett. Delen beskriver utmaningar och viktiga aspekter att veta som lärare gällande att använda spelfilm och dokumentärer i historieundervisningen. Perspektivet lyfter också fram om det finns lösningar till de utmaningar som lyfts upp. Det funktionella perspektivet är det andra perspektivet som tas upp, det kopplas till frågeställning två och handlar om vad film gör för eleverna och vilka möjligheter till kunskaper film kan ge. Detta är ett perspektiv som beskriver när och hur spelfilm och dokumentär kan användas för att utveckla vissa förmågor som beskrivs i de svenska styrdokumenterna för både högstadie och gymnasie. Det funktionella perspektivet kommer lyfta fram historiemedvetande, historisk empati, källkritik och motivation.

Filmens utmaningar och lösningar på dessa

Debra Donnelly har skrivit en undersökande artikel angående hur spelfilm kan bidra med utvecklandet av historiemedvetande och förklarar utmaningar med filmanvändning i historieundervisningen. Hon berättar att spelfilmers längd tar upp ett flertal lektioner och ytterligare ett flertal lektioner arbete. Hon poängterar att det därför kan vara svårt att motivera för kollegor och föräldrar varför man ser på en film i historieundervisningen.⁸ Jeremy D. Stoddard och Alan S. Marcus som skrivit en artikel om tips för lärare gällande att använda spelfilm i klassrummet beskriver en lösning till problemet som Donnelly lyfter upp om att bli ifrågasatt. De förklarar att det finns flera aspekter att ta hänsyn till som lärare såsom tiden det kommer ta att arbeta med filmen. Det är därför viktigt att läraren motiverar för eleverna varför filmen visas, vad läraren vill att eleverna ska titta efter och lära sig av filmen. Stoddard och Marcus menar att om läraren har tydligt syfte och mål med filmen kommer det underlätta vid frågor om varför filmen används, eftersom läraren har en tydlig motivering till filmens relevans för undervisningen.⁹

⁸ Debra Donnelly, "Using films in the development of historical consciousness: research, theory and teacher practise", *History education research journal* (2020): 117-118, <https://doi.org/10.18546/HERJ.17.1.09>

⁹ Jeremy D. Stoddard och Alan S. Marcus, "More than "showing what happened": exploring the potential of teaching history with film", *High school journal* 93, (2010): 88, Doi: 10.1353/hsj.0.0044.

En lösning till det andra problemet Donnelly tar upp om hur film är tidskrävande har både Robert Brent Toplin och Scott Alan Metzger svar på i deras texter. Toplin har skrivit både böcker och artiklar i vetenskapliga tidskrifter, till exempel artikeln "Invigorating History: Using Film in the Classroom". Toplin berättar hur spelfilm kan användas i klassrummet och vad spelfilm är. Han lyfter fram att film är budskap från det förflutna och förklarar hur film kan användas som ett effektivt verktyg. Toplin påpekar att en hel film inte krävs för att ge eleverna kunskap om historiska händelser, utan att väl valda filmsegment kan vara lika effektivt i att ge eleverna kunskap inom ett visst område.¹⁰ Scott Alan Metzger som skrivit en artikel om hur lärare kan tänka när de använder spelfilm i klassrummet anser precis som Toplin att spelfilmer är långa och ett arbete i klassrummet med film kan innebära flera lektioner. Han menar precis som Toplin att istället för att visa hela filmen kan läraren välja ut klipp från filmen för att tidseffektivisera arbetet, vilket kan vara lika givande för eleverna som att se en hel film.¹¹

Något som många författare lyfter upp som något positivt är att spelfilm väcker känslor, vilket Toplin menar är strategisk¹². Både Thomas B. Jones och Metzger lyfter fram att läroböcker inte bidrar till känslor när de beskriver historiska händelser, men att spelfilmer kopplar känslor till den historiska händelsen.¹³ Peter Morgan som skrivit en annan artikel poängterar att spelfilmer väcker både reaktioner och känslor hos åskådare, vilket kan ha stor inverkan på eleverna emotionellt, men även hjälpa eleverna se den större bilden.¹⁴ Dock har Peter Morgan ytterligare ett perspektiv på känslor relaterade till spelfilm. Morgan anser att det kan vara en utmaning att få genuin emotionell effekt av filmer, till exempel om Förintelsen. Det Morgan menar är att elevernas känslor blir för karaktärerna, istället för att få empati för människor som genomlevt de historiska händelserna i verkligheten. Att få eleverna att känna riktiga känslor kan vara svårt, men han hävdar också att det kan vara en utmaning att balansera den stora berättelsen och den lilla berättelsen i filmer. Detta kan potentiellt

¹⁰ Robert Brent Toplin, "Invigorating History: Using Film in the Classroom". *OAH Magazine of History; Bloomington* 16, Iss.4, (2002), 5.

¹¹ Scott Alan Metzger, "Maximizing the Educational Power of History Movies in the Classroom", *The Social Studies*, (2010) 133-134, DOI:10.1080/00377990903284047

¹² Toplin, 2002, 5-6

¹³ Scott Alan Metzger, "Maximizing the Educational Power of History Movies in the Classroom", 133-134; Thomas B. Jones, "The Good, the (not so) Bad, and the Ugly: Using "Historical" Movies With Adult Learners in the American History Classroom". *Film & History: An Interdisciplinary Journal of Film and Television Studies* 19, nr 4 (1989), 77-78, <https://doi.org/10.1353/flm.1989.a400418>

¹⁴ Peter Morgan, "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film", *Teaching History*, (2010), 29, ISSN: 00400610

påverka elevers möjligheter att uppfatta olika perspektiv.¹⁵ Morgan förklarar vidare att musik i filmer kan manipulera åskådarnas tankar om händelser i filmen och att det är en utmaning eftersom ljudet i film eventuellt traumatiserar eleverna om musiken är menad att väcka djupa reaktioner, men musiken kan även vara positiv eftersom den kan väcka reflektioner och reaktioner hos eleverna. Däremot anser Morgan att detta kan användas för att få eleverna att reflektera över hur till exempel hur musiken påverkar deras tolkning av filmer de ser och göra eleverna medvetna om hur film kan påverka publiken. Han menar alltså att det kan bidra till värdefulla diskussioner i historieundervisningen.¹⁶

En annan utmaning som flera författare lyfter upp handlar om pålitligheten av spelfilmer som källa. De historiska händelserna i en spelfilm är inte alltid helt historiskt korrekta, något som Handa Rumiko resonerar kring. Hon menar att spelfilmer ofta inte visar till exempel byggnader historiskt korrekt, men att det trots detta kan vara effektivt att visa sådana filmer för att bidra till att förmedla känslor, samt psykologiska, sociokulturella eller politiska aspekter av livet i det förflutna. Detta är något författaren menar är svårt med andra medel. Däremot skriver hon vidare att det kan vara problematiskt om spelfilmer inte är helt korrekta utifrån ett historiskt perspektiv eftersom detaljer, karaktärer och byggnader inte visar historien som den faktiskt utspelade sig och konstaterar att det kan bli problematiskt eftersom eleverna kan få en bild av att filmen speglar historien.¹⁷

Debra Donnelly har också tagit upp problematiken om elevers syn på film som pålitlig. Hon skriver att å ena sidan kan eleverna referera till spelfilmer som historiskt korrekta och å andra sidan menar hon att elever vet att spelfilmer kan vara opålitliga historiska källor. Forskningen menar på att när filmen visas i klassrummet uppfattar eleverna det som visas i filmen som något som faktiskt hände i det förflutna.¹⁸ Donnelly är inte ensam med att ha undersökt detta utan Alan S. Marcus tar också upp problemet att elever ser film som visas i klassrummet som fullt pålitligt. Marcus har gjort en studie där han frågar elever om pålitlighet hos källor och majoriteten av eleverna menar att spelfilmer är opålitliga. Sedan när en film har visats i klassrummet, spelar det ingen roll vad eleverna tidigare sagt om pålitligheten eftersom

¹⁵ Morgan, "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film", 27, 28

¹⁶ Morgan, "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film", 27-28

¹⁷ Handa Rumiko, "Using Popular Film in the Architectural History Classroom", *Journal of the Society of Architectural Historians* 69, nr 3, (2010), 316, 318, Doi:10.1525/jsah.2010.69.3.311

¹⁸ Donnelly, "Using films in the development of historical consciousness: research, theory and teacher practise", 117

eleverna anser att allt material som visas i klassrummet är pålitliga källor. Marcus förklarar att det kan bero på att läraren inte diskuterar tillräckligt med eleverna om pålitligheten av innehållet i filmen och jämför det som tas upp i filmen med andra källor.¹⁹

Maria Repoussi och Maria Mavrommati är också författare som lyfter problemet med att spelfilm kan ses som historiskt korrekta. De förklarar att vår förståelse av olika händelser bildas baserat på kontext och samtal och att våra elever lever i ett samhälle där media har en stor roll och historisk media har en central del i den media som låter eleverna bilda tankar om det förflutna. En utmaning enligt författarna är något de kallar för *Disney-effekten*, vilket de menar är att Disneys narrativ av till exempel Pocahontas blir en historisk representation, vilket visar hur kraftig visuell representation kan vara för att påverka våra tankar om det förflutna. Även om film förändrar tankar om det förflutna har det blivit en så stor del av samhället att man inte kan ignorera den kraftfulla position filmen har när det kommer till budskap om historiska händelser. Författarna skriver fortsatt fram risken att filmen används utan tydliga instruktioner eller missanvänds och därför inte är givande.²⁰

Trots utmaningen med att spelfilmer kan ses som historiskt korrekta som flera författare lyfter vill Rumiko påpeka att det kan användas som något positivt utifrån ett undervisningsperspektiv, eftersom detta kan vara givande för eleverna att resonera kring. Hon lyfter fram att en del av en film kan användas i diskussion med elever där läraren kan uppmärksamma eleverna på att allt nödvändigtvis inte stämmer och eleverna kan få möjligheten att själv problematisera film som historisk källa. Film kan med andra ord bidra till värdefulla diskussioner och reflektioner hos eleverna.²¹

Ytterligare en utmaning med film är att det i många fall endast lyfts fram ett perspektiv av den historiska händelsen. Maria Repoussi och Maria Mavrommati tar upp att oavsett genre på film som spelas i klassrummet, så behandlar filmen det förflutna, som har många sidor och berättelser, men ofta berättas i en sluten värld, där det endast finns en berättelse, från en

¹⁹ Alan S. Marcus, "It is as it was": feature film in the history classroom, *Social studies* 96, (2005), 116-117, ISSN: 0037-7996

²⁰ Maria Repoussi och Maria Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices". *History Education in the Digital Age*, (2022), 197-199, 201, <https://doi.org/10.1007/978-3-031-10743-6>

²¹ Rumiko, "Using Popular Film in the Architectural History Classroom", 316, .318

tolkning, utifrån en karaktär. Detta är valt av filmskaparen och det skulle kunna finnas möjligheter att visa mer än en berättelse i en film, utifrån flera olika perspektiv.²²

Peter Morgan uppmärksammar att människor har olika erfarenheter, vilket gör att de kommer att tolka exakt samma filmer olika, vilket kan vara ett diskussionsämne med eleverna. Peter Morgan påpekar precis som Repoussi och Mavrommati att en film endast visar saker från ett perspektiv, till exempel förövreans och att detta bör balanseras upp på något sätt av en lärare som väljer att använda film i undervisningen. Morgan anser att strukturen av en film sällan tillåter olika perspektiv att komma fram och inte tillåter bakgrund av djup och dimensioner, eftersom en film är relativt kort och därav finns inte utrymmet att ge en djup bakgrund som sätter in åskådaren ordentligt i situationen och inte heller mer perspektiv än huvudpersonens eftersom det inte finns utrymme. Filmer tillåter inte heller en diskussion om andra tolkningar av de historiska händelserna, eftersom film oftast enbart visar ett perspektiv. Morgan berättar i artikeln att spelfilmer har svårt att återskapa händelser på ett tillfredsställande sätt för historiker eftersom de inte alltid är autentiska eller har integritet, på grund av att film måste vara kommersiellt bruk, det vill säga underhållande, men också gå med vinst.²³

En utmaning gällande dokumentärer är att lärare ser genren som objektiv, något Maria Repoussi och Maria Mavrommati diskuterar i sin text. De förklarar att lärare använder dokumentärer för att de ses som objektiva och valida, att de är övertygande för publiken och att de ofta är kortare än spelfilmer, vilket innebär att en lektion är tillräckligt med tid. De hävdar att dokumentär är en genre där man får åskådare att tänka att det de ser och hör är sant och att det är viktig information i filmen. Historiska dokumentärer behöver ofta bevisa att de är pålitliga när det kommer till representation av det förflutna och återberättelsen om det förflutna. Författarna anser också att det är intressant att många historielärare som tycker dokumentärer är objektiva använder dokumentärer i syftet att stärka det innehåll som finns i textböckerna.²⁴ Detta är dock något som de vill poängtera kan bli problematiskt eftersom filmgenren ger skenet av att vara en reflektion av verkligheten trots att dokumentären inte är en reflektion av hela verkligheten, utan är valda spår av det förflutna som visas från ett specifikt narrativ.²⁵ De förklarar också att det blir problematiskt att eleverna inte kan se

²² Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 200

²³ Morgan, "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film", 27-32

²⁴ Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 201, 205, 207

²⁵ Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 201

regissörens valda perspektiv på den historiska händelsen och att elever därför ser dokumentärer som korrekta och objektiva, vilket gör att eleverna misslyckas med att se tolkningsprocessen av de historiska bevisen, som används för att visa en specifik bild av historien. Repoussi och Mavrommati menar dock inte att dokumentären inte borde användas i undervisningen utan anser fortfarande att de kan fungera som ett bra verktyg. Dokumentärer kan användas för att bidra med perspektiv och därmed hjälpa eleverna att förstå många olika perspektiv, detta blir då en metod för att hjälpa elever med kritiskt tänkande och att förstå historia med hjälp av bevis. Dokumentärer kan också få eleverna att se vad som till exempel är konspirationsteorier och inte fakta, om de förstår de olika perspektiven.²⁶

Det funktionella perspektivet

I detta avsnittet av resultatet som handlar om det funktionella perspektivet är avsnittet uppdelat i två kategorier. Den ena kategorin är historisk kunskap där begrepp som historiemedvetande, historisk empati och källkritik tas upp. Den andra kategorin är motivation och engagemang och förklarar att film kan intressera eleverna för den historiska händelsen och få eleverna att vilja veta mer.

Historisk kunskap

Det finns olika typer av inläring, film i klassrummet kan bidra till både intellektuell och emotionell inläring. Det emotionella gensvaret i filmer kan i sin tur leda vidare till reflektioner över världen i sin helhet och individens plats i världen.²⁷ Utbildning med stöd av film kan också vara ett fönster för att öppna upp tankar och platser i omvärlden för elever, men att det dessutom är en spegel som reflekterar elevernas erfarenheter av världen och att inget gör dessa saker bättre än film i klassrummet.²⁸

En undersökning om filmens bidrag till historiemedvetande undersöker Steven Dahl i sin avhandling där han undersöker olika metoder att undervisa om folkmord. En av metoderna är filmanvändning och eleverna fick titta på "Hotel Rwanda". I Dahls avhandling visade det sig att när eleverna diskuterade och när de ställdes frågor om folkmordet i Rwanda redovisade

²⁶ Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 202

²⁷ Samina Mishra, "The World in the Classroom: Using Film as a Pedagogical Tool", *Contemporary Education Dialogue*, (2018), 113-114, DOI: 10.1177/0973184917742250

²⁸ Mishra, "The World in the Classroom: Using Film as a Pedagogical Tool", 112-114, 116

eleverna kunskaper genom ett historiemedvetande.²⁹ Eleverna visade kopplingar till folkmord tidigare i historien och vad som gjordes och sades då och redovisar för sina uppfattningar om framtiden gällande folkmord utifrån den kunskap de har från det förflutna. De visade att de kunde se en kontinuitet med folkmord i historien. Detta sker genom att rätt frågor ställs till eleverna där de får reflektera och diskutera om historiemedvetandets tre dimensioner (dåtid, nutid och framtid).³⁰ Dahl arbetar utifrån modellen för narrativ kompetens som innehåller tolka, orientera och erfara. Utifrån att ställa frågor utifrån modellen utmanade han elevernas historiemedvetande och deras narrativa kompetens. Dahl synliggjorde att eleverna kunde se olika perspektiv när de diskuterade frågor om filmen. Dahls slutsats är att film fungerar bra att använda för att skapa diskussion, men även att det går att använda film samtidigt som läraren arbetar för att utveckla elevernas historiemedvetande, då filmens innehåll kan vara relevant att diskutera utifrån.³¹

En annan person som lyfter fram film och historiemedvetande är Debra Donnelly lyfter som beskriver att historiemedvetande kan stärkas och utvecklas med hjälp av film. Hon förklarar att filmen kan visa hur det var i det förflutna, till exempel något problem. Det problem som filmen tar upp skulle även kunna vara ett nutida problem som eleverna får resonera kring. Hon menar att detta får eleverna att se att denna utmaning har hanterats innan och kan hanteras igen, genom att förstå dåtiden, förstår eleverna nutiden och kan påverka framtiden. Hon lyfter fram att film kan vara ett bra verktyg för att utveckla historiemedvetande då film förmedlar känslor och hon påpekar att känslor oftast hjälper individer att vilja påverka framtiden, eftersom det gör händelsen mer närvarande hos eleven. Hon försöker lyfta fram i sin undersökning att om elever har empati för det som hände i det förflutna är det lättare för individen att se att samma problem finns idag för händelsen blir mer synlig när både det kognitiva (kunskapen om den historiska händelsen) och det affektiva (känslor) samarbetar. Detta eftersom känslorna gör eleverna mer engagerade i vad det är som händer.³²

Fortsättningsvis redogör David-Alexander Wagner och Torjus Dversnes för begreppet historisk empati i deras studie som de gjort utifrån att använda filmen "12 years a slave" i en undervisningskontext. De kom fram till att eleverna ansåg sig fått utvecklade kunskaper om

²⁹ Steven Dahl, "Lärdomar av folkmord, undervisning och lärande som historisk tolkning och orientering", (Lic.-avh., Stockholms universitet, 2021), 141, 253, 259 <https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1598972/FULLTEXT02.pdf>

³⁰ Dahl, "Lärdomar av folkmord, undervisning och lärande som historisk tolkning och orientering", 161, 192, 180

³¹ Dahl, "Lärdomar av folkmord, undervisning och lärande som historisk tolkning och orientering", 129, 253, 192

³² Donnelly, "Using films in the development of historical consciousness: research, theory and teacher practise" 119, 128-129.

slaveriet i Amerika genom det känslomässiga i filmen. Eleverna kunde applicera känslor till den historiska händelsen och skaffa sig historisk empati. Wagners och Dversners studie visar att eleverna i sin helhet kan kontextualisera slaveriet i Amerika och beroende på hur utförligt eleven kan resonera och förstå kunde eleven utveckla historisk empati. Eleverna fick diskutera olika frågor och en av frågorna som ställdes handlade om hur de själva hade agerat om de levde under denna tid och var slavägare. Flera elever berättade att de antagligen agerat likadant på grund av de värderingar och de normer som var en del av samhället under perioden. Wagner och Dversnes påpekar att detta handlar om att eleverna utvecklat historisk empati, eftersom de kan förstå människors ageranden utifrån den tiden de levde i.³³

Filmer är ett verktyg som kan användas för att få eleverna att resonera och diskutera kring om aktörer i historien hade kunnat agerat annorlunda. Detta är något som Peter Morgan undersökt, med Förintelsen som exempel. Han förklarar att film kan göras användbart genom att eleverna får peka ut det i en film som är historiskt korrekt för att stötta eller gå emot filmen. När elever ser filmer om Förintelsen kan lärare till exempel be eleverna resonera kring om judarna var en del av sin egen destruktion. Morgan vill att eleverna resonerar kring om judarna kunde ha gjort mer när de blev förföljda eller om de gjorde allt som var möjligt för att försvara sig själv, för att eleverna ska kunna se händelser från judarnas perspektiv och förstå det perspektivet, vad de gjorde, istället för enbart nazisternas perspektiv.³⁴

Den tredje delen som denna kategorin tar upp handlar om källkritik, något som Jeremy D. Stoddard och Alan S. Marcus tydliggör i deras artikel om spelfilmer. De poängterar att filmer med historiska händelser är något som människor möter i sin vardag och Jeremy D. Stoddard och Alan S. Marcus förklarar att det är viktigt att källkritiskt granska filmer och ifrågasätta olika delar av filmen. Precis som inledningen beskriver ska det funktionella perspektivet handla om elevers förmåga och möjlighet till att kritiskt kunna granska källor. Stoddard och Marcus har skrivit en artikel som beskriver hur lärare kan arbeta med spelfilm och hur lärare bör tänka kring att ha med film i undervisningen. I artikeln förklarar de hur eleverna ofta refererar deras kunskap till vad de sett i film, snarare än vad eleverna läser om i läroböcker. Stoddard och Marcus betonar att elever lär sig om historia genom sociala medier och bland

³³ David-Alexander Wagner och Torjus Dversnes, "Film as a gateway to teaching about slavery through historical empathy: a case study using *12 Years a Slave* (McQueen, 2013)", *History Education Research Journal*, (2022), 9-12, <https://doi.org/10.14324/HERJ.19.1.06>.

³⁴ Morgan, "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film", 29

annat film, men att eleverna därför bör lära sig att tänka källkritiskt om film, eftersom filmer dramatiserar, romantiserar och bänder på den historiska händelsen. De uttrycker att film inte behöver användas för att lära eleverna vad det är de ser, utan att utmana eleverna genom att låta dem diskutera och reflektera över olika perspektiv i filmen och kritiskt granska filmen som källa. Att diskutera filmer källkritiskt menar Stoddard och Marcus kan utveckla elevernas tänkande och leda till att de kan tänka kritiskt kring sociala medier.³⁵

Alan S. Marcus har skrivit en egen artikel där han lyfter fram vikten av att skapa “historical film literacy skills”³⁶, han menar att det är viktigt att kunna historien som visas i filmen innan filmen ses för att avgöra pålitligheten av en film. Film kan ge möjlighet till att utveckla historisk förståelse hos eleverna som inte endast innebär till exempel historisk empati eller historiemedvetande utan också kan betyda att förstå filmen som en källa. Marcus förklarar att det är viktigt att lärare ger möjlighet till att utveckla denna kunskap, eftersom elever stöter på filmer utanför klassrummet. Marcus konstaterar att om lärare inte förbereder eleverna inför filmen, dels om den historiska händelsen, dels om filmen som källa, finns det risk att eleverna ser filmen som en fullt pålitlig källa.³⁷

En annan artikel skriven av Stoddard och Marcus som handlar om dokumentärfilmer i klassrummet förklarar hur det går att använda dokumentärer som ett verktyg för att utveckla elevernas källkritiska kunskaper. I artikeln tar de upp att dokumentärer oftast görs mer historiskt korrekta än spelfilm men att dokumentärer är vinklade och detta menar Stoddard och Marcus kan vara något läraren kan arbeta med i klassrummet. Lärare kan då hålla diskussioner med eleverna om vilka perspektiv som lyfts fram och varför de lyfts fram och även då granska dokumentären som källa.³⁸

Fortsättningsvis gällande dokumentärer i samband med att arbeta källkritiskt argumenterar Maria Repoussi och Maria Mavrommati för att dokumentärer kan hjälpa eleverna med den historiska tankeprocessen om historiska händelser. Eleverna lär sig att allt som en film visar inte är sant och måste därför ta det som är faktiska bevis i filmer och lägga fram rimliga

³⁵ Stoddard och Marcus, “More than “showing what happened”: exploring the potential of teaching history with film”, 84-86, 88-89

³⁶ Marcus, “It is as it was”: feature film in the history classroom, 62

³⁷ Marcus, “It is as it was”: feature film in the history classroom, 62

³⁸ Jeremy D. Stoddard och Alan S. Marcus, “The inconvenient truth about teaching history with documentary film: strategies for presenting multiple perspectives and teaching controversial issues”. *Social studies* 100, (2009), 281-283,

DOI:10.1080/00377990903283957

argument om detta för att dra logiska slutsatser om vad det var som hände och inte enbart vad det är som visas i filmen eftersom filmen inte visar hela den historiska händelsen utifrån alla perspektiv. De resonerar också kring att lärarna uppfattade att dokumentärer hjälpte till att utveckla elevers förståelse, samt att dokumentärer kan skapa dialog och utveckling av kritiskt tänkande och slutligen att det är ett lättanvänt och lättillgängligt undervisningsverktyg. Det nämns dock också att dokumentärer är en filmgenre som har bättre effekt på äldre.³⁹ Repoussi och Mavrommati nämner inte varför dokumentärer har bättre effekt på de äldre eleverna, de skriver dock att elever måste kunna analysera dokumentärer, för att verkligen förstå dem, precis som andra historiska källor.⁴⁰ Detta är något elever lär sig göra ingående först de senare åren på grundskolan.

Motivation och engagemang

En del av forskningen som använts i undersökningen beskriver att elever tycker det är roligt med film och att det intresserar dem, Samina Mishra är en person som undersökt detta. Hon menar att film skulle kunna vara det första när man inleder ett nytt historiskt område, det gör undervisningen levande. Hon uttrycker att lärare kan använda film för att dra in eleverna i ett ämne och att läraren efter detta kan ta över för att fortsätta engagera eleverna i skolan. Hon fortsätter med att skriva fram att film är ett verktyg som kan göra läraryrket både lättare och effektivare.⁴¹ Precis som Mishra påpekar Thomas B. Jones att ett effektivt sätt att väcka elevers intresse för historia är i början av en kurs, till exempel när en lärare behöver återintroducera ett ämne eleverna inte pratat om på länge, är att introducera detta i form av film.⁴² Han skriver också att film kan öka intresset att ställa frågor hos eleverna som till exempel "Vad hände egentligen?" "Var kan jag hitta mer information?".⁴³ Både Mishra och Jones har samma åsikter som Robert Brent Toplin, som även han skriver att film kan användas som en metod för att engagera eleverna i det historiska lärandet. Han menar också att den rörliga bilden kan användas för att väcka ett intresse för historia hos eleverna. Toplin nämner ytterligare att film är mer än att enbart kolla på en skärm, för att sedan besvara frågor

³⁹ Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 203, 205

⁴⁰ Repoussi och Mavrommati, "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices", 209

⁴¹ Mishra, "The World in the Classroom: Using Film as a Pedagogical Tool", 113

⁴² Jones, 1989, 75

⁴³ Jones, "The Good, the (not so) Bad, and the Ugly: Using "Historical" Movies With Adult Learners in the American History Classroom", 80

om vad eleverna sett. Han anser att det är en språngbräda till att engagera eleverna i studier om det förflutna.⁴⁴

En författare som undersökt hur eleverna upplevt film i historieundervisningen är Debra Donnelly. Hon förklarar att eleverna kände sig mer intresserade av en historisk händelse efter att ha sett en film om händelsen. Hon förklarar att eleverna upplevde det som roligt och att eleverna ville söka vidare efter mer information på internet om den historiska händelsen som filmen tagit upp. Flera elever berättar också att de blev intresserade och ville se mer filmer med historiskt tema då de tyckte att den typen av film var rolig.⁴⁵

Två andra författare som beskriver hur eleverna kände sig mer motiverade är David-Alexander Wagner och Torjus Dversnes. I artikeln där de undersöker elevernas kunskapsutveckling utifrån att ha tittat på filmen "12 years a slave" drar de en slutsats. I deras undersökning där eleverna diskuterade och svarade på frågor kunde de se att killarna i klassen hade presterat bättre än tjejerna. Detta var något som var ovanligt för den klassen då tjejerna i vanliga fall presterade bättre på prov. Wagner och Dversnes förklarar att det beror på att killarna i klassen tyckte undervisningen var mer intressant och engagerade sig mer i diskussionerna och ämnet. De vill poängtera att om eleverna tycker undervisningen är rolig kan de prestera bättre eftersom de är mer motiverade, vilket visas på killarnas förbättrade resultat. I slutsatsen nämner de också att det inte endast var killarna som tyckte undervisningen blev roligare med film, tjejerna i klassen tyckte också det. De anser att film kan vara ett sätt för att göra undervisningen underhållande och därmed engagera eleverna i ämnet.⁴⁶

Handa Rumiko beskriver hur spelfilmer är uppbyggda och hur deras uppbyggnad påverkar åskådarna. Rumiko berättar att film som är gjord i riktiga lokaler, till exempel museum, gör fler människor intresserade av att besöka dessa platser, vilket kan ge elever större intresse att besöka dessa historiska platser, vilket i sin tur kan involvera dem och ge dem intresse där de kanske i vanliga fall inte hade sett relevansen av sina studier.⁴⁷

⁴⁴ Toplin, "Invigorating History: Using Film in the Classroom", 5

⁴⁵ Donnelly, "Using films in the development of historical consciousness: research, theory and teacher practise", 126-128.

⁴⁶ Wagner och Dversnes, "Film as a gateway to teaching about slavery through historical empathy: a case study using 12 Years a Slave (McQueen, 2013)", 12-14.

⁴⁷ Rumiko, "Using Popular Film in the Architectural History Classroom", 311-312

Diskussion och slutsatser

Denna sektion är uppdelad i tre delar där vi först diskuterar de slutsatser vi tagit från perspektiven relaterat till frågeställning, med hjälp av resultatet, samt diskuterar vilka konsekvenser resultatet kan ha för lärarprofessionen. Sedan kommer en metoddiskussion där vi nämner på vilket sätt vårt arbete hade kunnat varit bättre utifrån metoden och till sist tar vi upp vidare forskning inom problemområdet.

Resultatdiskussion

Dokumentärer och spelfilmer var två genrer som undersöktes i resultatsektionen. Resultatet visar att båda genrer kan användas med positiv effekt i klassrummet, men att båda genrer kommer med utmaningar. Exempel på utmaningar med genrer är att dokumentären ger en bild av att vara objektiva och korrekta, men det är valda spår av historien som lyfts upp. Spelfilm kan väcka känslor, men dessa känslor kan få effekten att endast vara riktade mot karaktärerna. Trots detta kan båda genrer användas för att utveckla förmågor och engagera eleverna till ämnet. Resultatet lyfter också upp lösningar till de flesta utmaningar, för att ge lärare möjlighet till att använda film i historieundervisningen.

Utifrån perspektivet filmens utmaningar och lösningar som besvarar frågeställningen; Vad säger forskningen om vilka utmaningar samt lösningar till utmaningarna som finns med att använda film i klassrummet? kan man dra slutsatsen att forskningen tar upp flera aspekter som lärare bör ta hänsyn till och veta när de använder film i klassrummet. Trots dessa utmaningar finns det lösningar och idéer på hur lärare kan arbeta med film. Forskningen lyfter fram att filmer är långa och att det kan ta flera lektioner att arbeta med en film, men att en effektiv lösning är att visa delar av en film. Det blir också viktigt för läraren att vara tydlig med vad eleverna ska få ut av att se filmen och därmed kunna försvara sig om läraren blir ifrågasatt. Även tydlighet med vad spelfilm är för typ av källa är viktigt eftersom resultatet beskriver att elever anser att allt som visas i klassrummet är pålitliga källor. Filmer kan vara känsloladdade och det är något som flera författare lyfter fram som något positivt, eftersom det kan få elever att känna för personerna i filmen. Men just detta är något som också kan bli en utmaning, för att det inte alltid är känslorna som riktas till de som faktiskt levde under perioden utan känslorna riktas till rollfigurerna i filmen. Film vare sig det är spelfilm eller dokumentär visar få perspektiv från historien och kan vara vinklade. Som det står i läroplanen

ska eleverna få kunskap om historiska händelser utifrån flera perspektiv och filmen kan då vara ett av de perspektiv som lyfts upp om den historiska händelsen, dock bör ytterligare perspektiv visas i klassrummet. Detta är något forskningen lyfter upp att det fungerar att använda dokumentär för att lyfta fram ett perspektiv från det förflutna och att det då kan kombineras med andra källor som lyfter fram andra perspektiv. Resultatet tar också upp att spelfilm oftast bara visar ett perspektiv, vilket är en utmaning, men ingen forskare lyfter fram att det precis som dokumentärer kan användas för att bidra med perspektiv på den historiska händelsen i undervisningen. Däremot kan man tänka sig att det skulle fungera att lyfta fram spelfilmens perspektiv, dock förutsatt att läraren har diskuterat spelfilmens historiska korrekthet.

Utifrån det funktionella perspektivet som svarar på frågeställningen; Vad säger forskningen om vilka områden film kan användas för att stärka historieundervisningen? kan man dra slutsatsen att film i klassrummet kan bidra med fördelaktiga möjligheter. Filmen ger möjlighet till att arbeta med källkritiskt tänkande, något som den internationella forskningen tar upp men som finns i den svenska läroplanen för högstadie och gymnasie som mål för eleverna att uppnå. Eftersom film kan användas källkritiskt kan eleverna undersöka filmens delar för att dra rimliga argument och dra logiska slutsatser angående filmen som källa. En annan möjlighet med film är att eleverna kan få möjlighet att tänka utifrån sitt historiemedvetande, men val av hur man arbetar kring filmen spelar en väsentlig roll för att ge förutsättningar till detta. En annan förmåga som lyfts upp i textens olika delar är historisk empati. Detta är en förmåga som resultatet i denna text visar att elever kan utveckla, när de får känslor kopplat till den historiska händelsen och förstår aktörerna under deras levnadsvillkor. Morgan beskriver att elever kan resonera om judarnas val under förintelsen, vilket går att relatera till historisk empati, då eleverna måste tänka utifrån hur det var rimligt att agera under den perioden och får möjlighet till att utveckla historisk empati. Flera författare tog också upp hur elever blev eller kan motiveras av film och bli mer engagerade när det kommer till perioden, samt leder till nyfikenhet att ställa fler frågor och utforska ännu mer.

För att sammanfatta slutsatserna säger forskningen att film kan användas som ett fördelaktigt verktyg samtidigt som det finns flera utmaningar, men att det finns lösningar och idéer till dessa utmaningar. Resultatet visar på att om läraren arbetar med film på rätt sätt och tar hänsyn till de utmaningar som film bär med sig kan film ge möjlighet till inte endast att

undervisningen blir roligare men att kunna få historiska kunskaper kopplade till vad som står i läroplanen i form av historiemedvetande, historisk empati och källkritiskt granskande. Film kan därför användas som förstärkning för det litterära innehållet.

Lärarprofessionen

För lärarprofessionen innebär resultaten och slutsatserna bland annat att film kan ses som ett lämpligt verktyg i klassrummet, som kan förenkla och effektivisera undervisningen, om läraren även är medveten om utmaningarna och kan arbeta med dessa. Resultaten visar att film kan ge möjlighet till att utveckla kunskaper såsom historiemedvetande, historisk empati och källkritisk tänkande, men också att bidra med perspektiv till undervisningen. Film kan också få eleverna att få ett ökat intresse, vilket går att relatera till skolans värdegrund där det står att undervisningen ska öka elevens lust att lära. Resultatet innebär för lärare att film kan användas till historieundervisningen i syfte att utbilda elever och inte endast för att göra lektionen roligare, eftersom resultaten och slutsatserna visar att elever kan utveckla förmågor som står i kursplanen. Det är dock viktigt att poängtera att resultaten inte betyder att film måste användas i undervisningen för att uppnå dessa mål utan kan ses som ett verktyg som kan variera undervisningen, men också fungera till att uppnå målen. Något som en författare lyfter fram är att dokumentärer har bättre effekt på de äldre eleverna eftersom dokumentärer behöver analyseras. Detta är något som författaren nämner kort och inte går in på djupet, men är en viktig slutsats som hade kunnat undersökas mer. Det skulle kunna handla om att äldre ligger på en intellektuell nivå där de kan förstå och analysera, vilket de lär sig eftersom det är en del av styrdokumentet, vilket innebär att resultatet och filmanvändning inom historieämnet för lärare på lågstadiet och mellanstadiet troligen inte är av samma relevans, då det är ett svårare verktyg att använda för analys och diskussioner i de åldrarna.

Metoddiskussion

Metoden var effektiv på så sätt att den fungerade för att besvara frågeställningen, dock hade metoden kunnat förbättras ytterligare. Exempelvis finns det fler akademiska databaser, som kunde ha genomförts för att hitta ännu fler texter som kunde hjälpa till att besvara frågeställningen, vilket potentiellt hade fördjupat diskussionen ytterligare eller bidragit med fler perspektiv. Detta hade eventuellt kunna betyda att vi hade fått fler resultat om forskning som är gjord i Sverige och direkt kopplade till den svenska läroplanen. Trots detta har vi kunnat relatera den internationella forskningen till den svenska läroplanen utifrån att det som

forskningen lyft fram har varit begrepp och mål som läroplanen lyfter fram. Det har också varit en viss obalans med resultat från de olika genrerna. Det har funnits mer resultat om spelfilmer än dokumentärer, något som eventuellt kunnat sett annorlunda ut om fler databaser hade använts. Metoden som användes var en sökning efter forskning, en annan användbar metod hade kunnat vara att själva undersöka frågeställningen, i till exempel intervjuer med svenska lärare, för att förankra resultatet tydligare till styrdokumentet. De resultaten som kom fram gick att förankra till svenska skolan, dock hade det varit intressant att se hur resultaten hade varierat om resultaten endast kom från den nationella skolan.

Vidare forskning

Som nämnt i metoddiskussionen har det funnits mer forskning om spelfilmer än dokumentärer, vilket gör området intressant till vidare forskning. Vi hade kunnat få fram mer forskning om dokumentärer om vi eventuellt gjort egna undersökningar i klassrummet för att få fram resultat samtidigt som vi hade kunnat söka vidare på redan gjord forskning. Med forskningen och undersökningar hade vi kunnat jämföra spelfilmer och dokumentärer mer med varandra än vad som gjorts i denna undersökning, eftersom vi hade kunnat få en bättre balans med kvantiteten av källorna för de båda genrerna. Vi hade då kunnat undersöka mer på djupet när vilken genrer passar bäst och överlag vilken genrer som fungerar bäst för att utveckla kunskaper hos eleverna. Ytterligare hade man kunnat forska vidare om dokumentärer i kortare format och jämföra med de längre dokumentärer som lyfts upp i detta arbete. Detta är något som också hade varit intressant att göra egna undersökningar i klassrummet.

Även om denna text inte går in på begreppet kan film även bidra till interkulturell kompetens, något Mishra nämner utan att skriva fram begreppet. Hon nämner att utbildning med hjälp av film kan bidra till att eleverna förstår världen i sin helhet, samt individens plats i världen, men dessutom att film öppnar upp för tankar och platser i omvärlden och att film utöver det kan vara en spegel som reflekterar elevers erfarenheter av världen, vilket film är det bästa verktyget för. Utöver historiemedvetande, historisk empati och källkritik hade ett fokus för forskning kring film i historieundervisningen därför kunnat vara att fokusera på den interkulturella kompetens film kan bidra till.

Referenslista

Dahl, Steven. "Lärdomar av folkmord, undervisning och lärande som historisk tolkning och orientering". Lic.-avh., Stockholms universitet, 2021.

<https://su.diva-portal.org/smash/get/diva2:1598972/FULLTEXT02.pdf>

Donnelly, Debra. "Using films in the development of historical consciousness: Research, theory and teacher practice". *History Education Research Journal* (2020).

<https://doi.org/10.18546/HERJ.17.1.09>

Jones, Thomas B. "The Good, the (not so) Bad, and the Ugly: Using "Historical" Movies With Adult Learners in the American History Classroom". *Film & History: An Interdisciplinary Journal of Film and Television Studies* 19, nr 4 (1989).

<https://doi.org/10.1353/flm.1989.a400418>

Marcus, Alan S. "It is as it was": feature film in the history classroom. *Social studies* 96, (2005). ISSN: 0037-7996

Metzger, Scott Alan. "Maximizing the Educational Power of History Movies in the Classroom". *The Social Studies*, (2010). DOI:10.1080/00377990903284047

Karlsson, Klas-Göran. "Historia, historiedidaktik och historiekultur", i *Historien är närvarande - Historiedidaktik som teori och tillämpning*. Redigerad av. Klas-Göran Karlsson & Ulf Zander, 13-89. Lund: Studentlitteratur AB, 2014

Mishra, Samina. "The World in the Classroom: Using Film as a Pedagogical Tool". *Contemporary Education Dialogue*, (2018). DOI: 10.1177/0973184917742250

Morgan, Peter. "How can we deepen and broaden post - 16 students' historical engagement with the Holocaust? Developing a rationale and methods for using film". *Teaching History*, (2010). ISSN: 00400610.

Repoussi, Maria och Mavrommati, Maria. "Historical Films in History Classrooms: Documentaries or Fiction Films? Teachers' Views and Practices". *History Education in the Digital Age*, (2022). <https://doi.org/10.1007/978-3-031-10743-6>

Rumiko, Handa. "Using Popular Film in the Architectural History Classroom". *Journal of the Society of Architectural Historians* 69, nr 3, (2010). Doi:10.1525/jsah.2010.69.3.311

Sjöland, Marianne. "Historia i Magasin - en studie av tidskriften Populär historias historieskrivning och av kommersiellt historiebruk". Lunds universitet, Licentiatavhandling, Lund: Lunds universitet, 2011. <https://lup.lub.lu.se/record/2970754>

Skolverket. "Historia". *Skolverket*. 2022.

<https://www.skolverket.se/undervisning/grundskolan/laroplan-och-kursplaner-for-grundskolan/laroplan-lgr22-for-grundskolan-samt-for-forskoleklassen-och-fritidshemmet?url=907561864%2Fcompulsorycw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DGRGRHIS01%26tos%3Dgr&sv.url=12.5dfce44715d35a5cdfa219f> (Hämtad: 2023-12-10)

Skolverket. "Kommentarmaterial till kursplanen i historia". Skolverket. 2017.

<https://www.skolverket.se/download/18.6bfaca41169863e6a65ccc6/1553967531018/pdf3826.pdf> (Hämtad: 2024-01-11)

Skolverket. "Läroplan för grundskolan samt för förskoleklassen och fritidshemmet".

Skolverket. Senast uppdaterad 2022. Hämtad 8 december, 2023.

<https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>

Skolverket. "Ämne-Historia". *Skolverket*. Senast uppdaterad 2022. Hämtad 14 december, 2023.

https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/gymnasieprogrammen/amne?url=-996270488%2Fsyllabuscw%2Fjsp%2Fsubject.htm%3FsubjectCode%3DHIS%26courseCode%3DHISHIS01b%26version%3D10%26tos%3Dgy&sv.url=12.5dfce44715d35a5cdfa92a3#anchor_HISHIS01b

Stoddard, Jeremy D och Marcus Alan S. “More than “showing what happened”: exploring the potential of teaching history with film”. *High school journal* 93, (2010). Doi: 10.1353/hsj.0.0044.

Stoddard Jeremy D. och Marcus Alan S. “The inconvenient truth about teaching history with documentary film: strategies för presenting multiple perspectives and teaching controversial issues”. *Social studies* 100, (2009). DOI:10.1080/00377990903283957

Toplin, Robert Brent. “Invigorating History: Using Film in the Classroom”. *OAH Magazine of History; Bloomington* 16, Iss.4, (2002).

Wagner, David-Alexander och Dversnes, Torjus. “Film as a gateway to teaching about slavery through historical empathy: a case study using *12 Years a Slave* (McQueen, 2013)”. *History Education Research Journal*, (2022). <https://doi.org/10.14324/HERJ.19.1.06>.